

fastholde Haabet om, at det maatte lykkes os ogsaa i denne Sal at opnaa Flertal til et gunstigt Resultat af Forhandlingerne om denne Sag.

Jeg skal ikke komme ind paa nogen udførlig Omtale af Lovforslagets Enkeltheder, kun minde om, at de Afvigelser fra det andet Tings Opfattelse, som gøre sig gældende her, og som jo ogsaa have gjort sig gældende hos den højtærede Landbrugsminister, gælde særlig fire Punkter. Og disse fire Punkter vil jeg gerne kort berøre. — Det første Punkt er dette, at man fastholder, at Landarbejderen skal yde $\frac{1}{6}$ af Laanesummen, hvorimod man fra det andet Tings Side holder paa $\frac{1}{10}$ og anser $\frac{1}{10}$ for at være nok. Jeg anser dette Punkt for et Hovedpunkt og for det egentlige Kernepunkt i Loven, idet det er min Opfattelse, at jo mere man gaar bort fra $\frac{1}{10}$, des mere gaar man bort fra at faa noget ud af Loven, des mere gør man denne betydningsløs og unyttig. Thi Sagen er jo ikke, som jeg for Resten har haft Lejlighed til at omtale tidligere, den at tilvejebringe Huslodder — det sker af sig selv, det fører Udviklingen med sig. Det ærede 1ste Medlem for 6te Kreds havde i Fjor Lejlighed til gennem en statistisk Opgørelse at paavise, at i de sidste 22 Aar vare Huslodderne her i Danmark forøgede med 1,250 aarlig, og jeg har ingen Grund til at drage Rigtigheden af denne Statistik i Tvivl. Det er ikke det, det kommer an paa, at tilvejebringe Huslodder — det gaar af sig selv — desværre, kan jeg sige, fører Udviklingen det med sig, at der bliver flere og flere Huse. Men det, som Opgaven er, er at hjælpe den ubemidlede Arbejder, den fattige, stræbsomme, flittige, sparsommelige Arbejder, til at faa noget at arbejde med, der er hans eget. Jo højere man nu sætter den Sum, som af den vedkommende skal ydes for at komme i Besiddelse af en saadan Huslod, des mere skyder man forbi Maalet og naar aldeles ikke det Maal, som man tilsigter. Ved at sætte $\frac{1}{6}$, altsaa indtil 800 Kr. — og der skal for Resten mere til end det — naar man ikke at hjælpe dem, man skulde hjælpe, men kun at hjælpe dem, der have nogen Arv eller paa anden Maade have faaet en lille Kapital. De hjælpes imidlertid naturlig igennem de bestaaende Kreditforeninger, og der er ingen Grund til at give en særlig Lov for deres Skyld; det er i alt Fald ikke Meningen hermed. Skal man komme den ubemidlede Arbejder til Hjælp, maa man sætte hans Andel saa lavt som mu-

ligt, ellers forfejler Loven sin Hensigt. Der er desuden ingen som helst Risiko derved, saa vidt jeg kan skønne, idet den Slags Jordbrugs Værdi i Stedet for at dale tværtimod er stigende; det er i alt Fald meget sjældent, at man hører, at den Slags Jordbrug gaa fallit. Jeg vil altsaa indstændig tilraade Tinget ikke at holde paa, at Landarbejderen skal tilvejebringe mere end $\frac{1}{10}$, thi i samme Grad som man forlanger mere af ham, i samme Grad skyder man forbi Maalet og gør Loven unyttig.

Det andet Punkt, jeg skal omtale, er Laanevilkaarene. Det har fra først af og under alle Forhandlinger baade i og uden for Rigsdagen været Hensigten at tilvejebringe Jordlodder for ubemidlede Arbejdere paa gunstige Vilkaar, og Landbokommissionen har været fortrolig med, at gunstige Vilkaar kunne ikke tilvejebringes uden Ofre fra Statens Side. Men de Ofre, der kræves fra Statens Side ifølge det foreliggende Forslag, forekomme mig at være saa smaa, at det ikke er værd at dvæle ved det, som det ærede 1ste Medlem for 6te Kreds (Koch) nys talte om, at de skulde lede ud i et Uføre, at der derved vilde paalægges Statskassen store Byrder. Det er kun Bagateller, der er Tale om, over for en saa stor Sag. Jeg tillod mig i Fjor at minde om Landboreformerne i Slutningen af forrige Aarhundrede. Da kunde Statskassen bjælpe Gaardmændene ved at udlaane Summer til 2 pCt., uagtet den selv maatte give 4 pCt. Den Gang var Statskassen forarmet, nu svælger den i Penge. Overskuddet stiger nu Aar for Aar, de indirekte Skatter med 2—3 Millioner aarlig, og saa snakker man om, at et Bidrag af 20,000 Kr. i de 5 første Aar — thi mere er der ikke Tale om — at altsaa 100,000 Kr. skulde paalægges Statskassen en stor Byrde. Det er i Forhold til en saa stor Sag en Bagatel, som det ikke er værd at tale om. Det har det store Flertal i Landbokommissionen været ganske fortrolig med, og jeg haaber, at den samme Betragtning vil gøre sig gældende hos Lovgivningsmagten, saa at de her opstillede Betingelser ville blive vedtagne.

Det næste Punkt, hvorom der har været afvigende Meninger mellem Tingene, er Jordloddernes Størrelse. Med Hensyn dertil er man gaaet ud fra, hvad ogsaa jeg gaar ud fra, at Opgaven er at skabe selvstændige Husmandsbrug, og for at naa det Maal, skal det være Jordlodder, hvorpaa der kan holdes 2 Køer. Det betragter man som det normale og hensigtsmæssige. Jeg skal ikke dvæle videre derved, da vi